

A decorative border surrounds the central white area, featuring various flowers including white and pink roses, yellow daisies, and pink blossoms, along with green leaves and a single diamond gemstone.

PRESENTASJONSHEFTE

Bendik Kristiansen
288709

288709

BOP3102

Bachelor i grafisk design

Presentasjonshefte

«Hva er normkritisk og -kreativ grafisk design, og hvordan kan en bruke strategier herfra for å gjøre temaet kjent for grafisk design-bransjen?»

Vår 2018

«Denne bacheloroppgaven er gjennomført som en del av utdannelsen ved Høyskolen Kristiania. Høyskolen Kristiania er ikke ansvarlig for oppgavens metoder, resultater, konklusjoner eller anbefalinger.»

Introduksjon

Dette er en presentasjon av boken «How 2 be normkritisk», som er et svar til problemstillingen i min avsluttende bacheloroppgave i studiet Bachelor i grafisk design ved Høyskolen Kristiania.

Problemstilling

Hva er normkritisk og -kreativ grafisk design, og hvordan kan en bruke strategier herfra for å gjøre temaet kjent for grafisk design-bransjen?

Resultat

Resultatet er en todelt bok kalt «How 2 be normkritisk», hvor den første delen utforsker begrepene normkritisk og normkreativ grafisk design. Dette blir gjort ved å se på historien til begrepet, og ved hjelp av samtaler med designere koble det opp mot grafisk design. På grunn av kritiske holdninger til normkritikk, og sammenligninger opp mot antidesign har også boken et kapittel hvor normkritikk og italiensk antidesign blir satt opp mot hverandre.

Den andre delen av How 2 be normkritisk er en håndbok hvor det blir vist eksempler på hvordan en kan være normkritisk og -kreativ i sin designprosess. Eksempelene viser typisk bruk av farger, oppsett, typografi og designelementer. Bokens utforming er basert på håndbokens strategier, og har derfor et normkritisk uttrykk.

Typografi

Som en normkritisk og normkreativ håndbok har jeg valgt å bruke tre skrifttyper designet av kvinner. Dette er et av de grepene som er svært vanlig innen normkritisk design.

Calyces

Calyces er designet av den tyske studenten og skriftdesigneren Charlotte Rhode, og hun beskriver skrifttypen med disse ordene:

«I created this typeface to read like opera – sharp, romantic and elegant with a hint of pathos. The name <Calyces> comes from the floral forms of the letters. Calyces is dedicated to feministic uses and free for such in the sense of solidarity.» Charlotte Rhode

Skriften blir altså kun brukt til feministiske formål, noe som var perfekt i den normkreative håndboka.

Calyces

 av Charlotte Rhode

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÆØÅ

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzæøå

1234567890!?

Signika

Den andre skrifttypen jeg har brukt er Signika, en sans-serif designet av Anna Giedryś. Giedryś er en designer fra Polen, og skriften Signika ble designet i sammenheng med hennes masteroppgave i Master of Arts.

Signika er ment for steder hvor tydelig informasjon er viktig, spesielt på skilter. De avrundede endene står i kontrast til den skarpe Calyces, og fungerer fint til bruk i titler, kolumnetitler og pagina.

Signika

 av Anna Giedryś

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÆØÅ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyzæøå
1234567890!?

Kreon

Kreon er den tredje skrifttypen, og den blir kun brukt på bokens omslag, sammen med Signika. Kreon er designet av Julia Petretta, og er en slab-serif som på grunn av sine tunge serifer står i sterk kontrast til den feminine Calyces, og avrundede Signika. Slab-serif-skrifttyper har også vært gjennomgående i flere normkritiske verk.

Kreon

 av Julia Petretta

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÆØÅ

abcdefghijklmnopqrstuvwxyzæøå

1234567890!?

Farger

Normkritiske designere drar frem farger som rød, rosa og lilla. Likevel kan en ofte se et helt spekter av ulike farger, på grunn av problematiseringen av normen sort/hvitt.

Typisk i normkritisk og normkreativ design er bruken av den «feminine» fargen rosa. Rosa og rødt er ofte brukt i feministisk aktivisme som til eksempel kvinnekamp. Jeg har også valgt å bruke toner og nyanser av rosa i boken for å videreføre dette grepet. Sammen i paletten har jeg dratt inn en klar rødfarge, som hovedsakelig blir brukt på de bølgete linjene under ord som «normkritisk» og «normkreativ».

Som en sekundærfarge har jeg dratt inn komplementærfargen grønn for bruk i titler, sitat, kolumnetitler og pagina. Dette skaper en tydelig kontrast til resten av fargene i boken, og tydeliggjør viktige elementer som kan få leseren til å lett finne frem i boka.

På omslag og utvalgte sider bruker jeg også en gradering i ulike farger, hovedsakelig rosa og grønn. Dette blir lagt som et lag over et bilde av skyer, noe jeg har observert flere normkritiske designere har brukt.

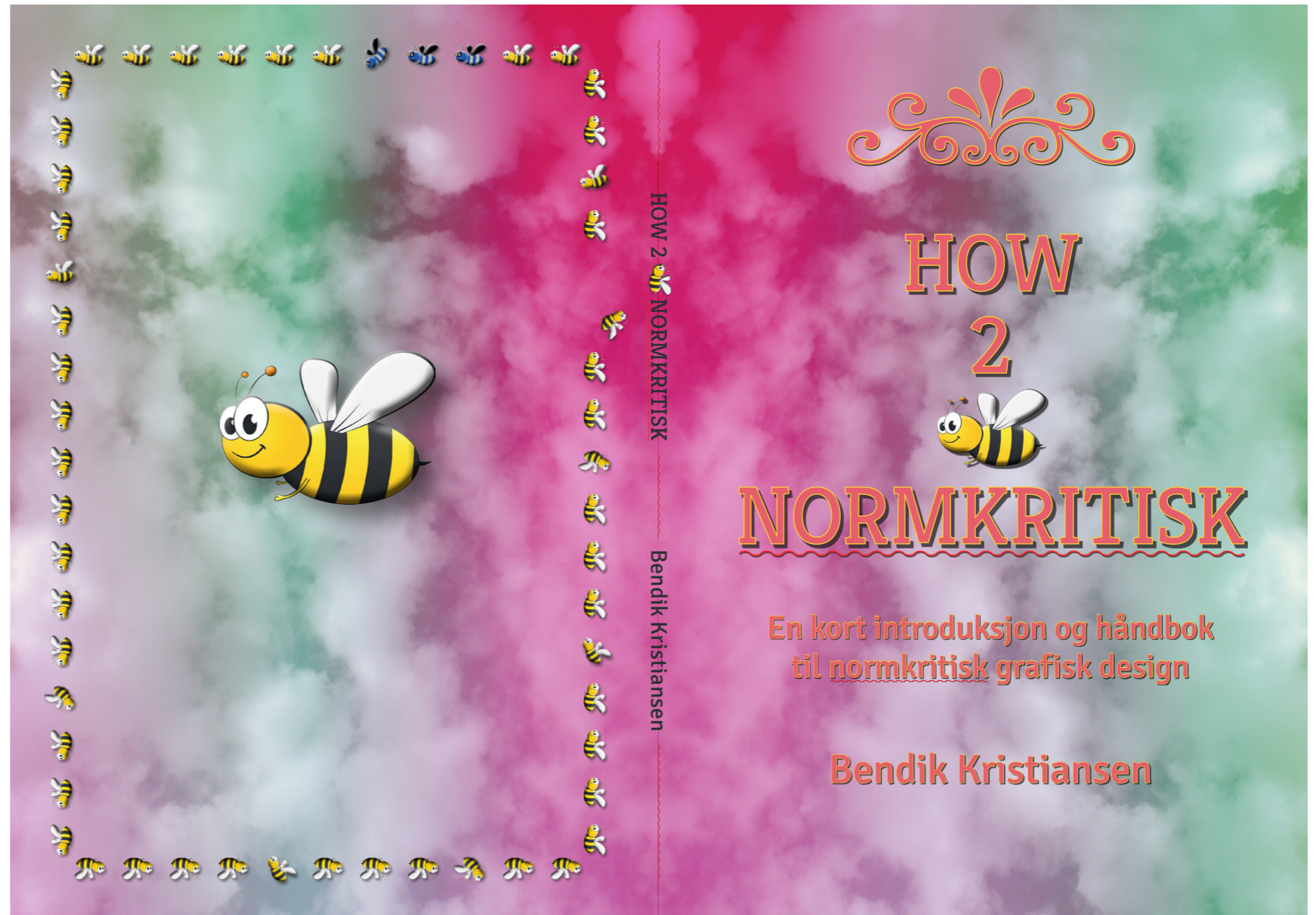
Gjennom boken blir bakgrunnsfargene endret, og til sammen utgjør de regnbuen i pastell-farger. Ved å lese i vanlig hastighet legger en ikke merke til forandringene i farge med det første, men om en raskt blar gjennom boka kan en se det store spekteret av farger.

Format

Å velge format med hjelp av normkritiske strategier kan ende opp i utrolig forskjellige produkter. I håndbok-delen av How 2 be normkritisk blir det skrevet om hvordan boken Normkreativ har et skrått kutt i bokens bunn, og hvordan tidsskriftet Bang benytter seg av standardformatet A4.

Bokens omslag til høyre er i 1:1, og måler 160 mm x 111 mm. Dette er ikke et svært kritisk og utfordrende format innen håndbok-sjangeren, men formatet er valgt på bakgrunn av hvor praktisk det er i forhold til bokens innhold.

Omslaget til How 2 be normkritisk gjengitt i 1:1

Oppsett

I normkritisk grafisk design brytes gridet opp. Tekstbokser, bilder og elementer flyter sammen og over i hverandre, og linjene ligger løst.

Oppsettet av boka er ikke særlig kritisk med tanke på hvor «boksete» teksten er satt opp, men visjonen var å være kritisk til tanken om luft rundt elementer. Boken fyller sidene med tekst, og skal med det synliggjøre hvordan en tekst fungerer i et oppsett som dette.

Boken inneholder få bilder, men de gangene det blir brukt presses de inn i tekstboksene.

SAMTALE MED LINA FORSGREN

Lina Forsgren, co-founder av Feministiska Kommunikationsbyrån, forklarer det som skrevet på side 19 som en analysemetode som fokuserer på hvordan blant annet kjønn, etnisitet, klasse, seksualitet og religion samspiller. Forsgren definerer det som:

Foto: Lina Forsgren

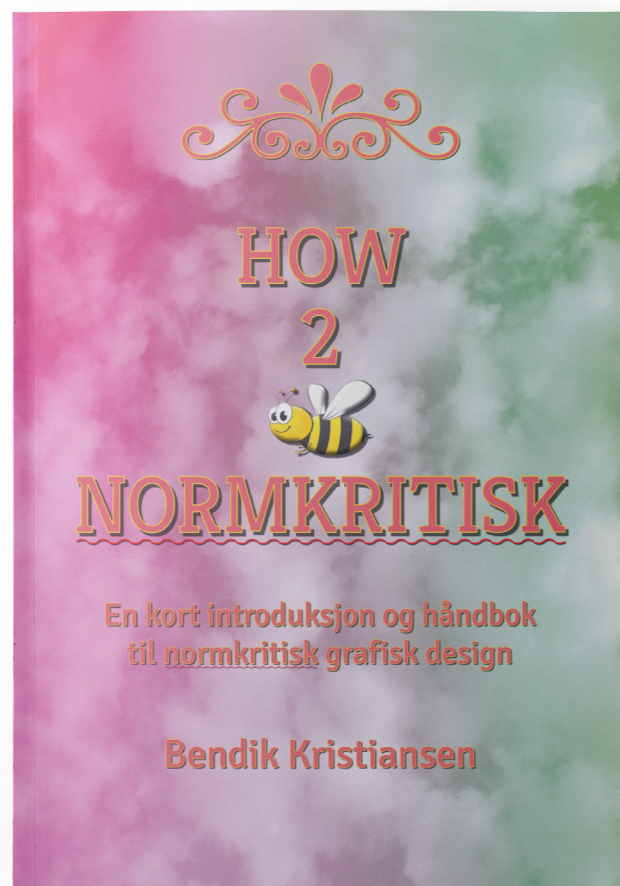
«Normkritisk grafisk design handlar kortfattat om att granska, synliggöra och förändra/utveckla/bevara/förskjuta strukturer och normer inom den grafiska formgivningen på olika sätt för att uppnå ett mål, till exempel att något ska vara tillgängligt för alla. Att det inte ska exkludera, diskrimi-

nera, förtrycka någon mm. För mig handlar det om utveckling och att inte fastna i en slentrian form som utesluter eller skadar människor som möter formen eller att väcka nya- eller utveckla/förändra tankar hos människor.»

For å beskrive forskjellen mellom normkritikk og normkreativitet henviser Forsgren til SETTINGS sin hjemmeside settings.se hvor de forklarer forskjellen ved at normkritiske perspektiver synliggjør normer og konsekvensene av de, og at normkreativiteten er en tilnærming og metode for å bygge nye, mer inkluderende muligheter, organisasjoner og virksomheter.

kjennetegnene rasjonalisering, effektivitet og funksjonalisme. Bevegelsen ønsket å omdefinere designernes og industriens rolle, og at de nå skulle få ta et etisk, politisk og pedagogisk standpunkt¹⁹.

For å danne en bedre forståelse av antidesignbevegelsen kan det være hensiktsmessig å trekke frem formgiverne Alessandro Mendini og Ettore Sottsass. Disse hadde stor betydning for den italienske antidesignbevegelsen. Mendini var redaktør i flere antidesign-tidsskrifter, men det som skilte han mest ut var hans interesse for kitsch, noe som kommer til uttrykk i *In praise of Kitsch* fra 1978 hvor han beskriver hvordan kitsch fungerer som et våpen for folket i mot eliten:

38 Om normkritikk og normkreativitet

«Kitsch is a political fact directly related to the power of the middle classes. It's the Trojan Horse used by the masses for the reappropriation of the arts»²⁰.

I tillegg til essayet *In praise of Kitsch* kommer Mendinis interesse for kitsch til uttrykk gjennom hans utstilling «The Banal Object» i 1980. Der stilte han ut hverdagslige ting som støvsugere, kaffetraktere, sko og lamper som hadde blitt tilført styling-elementer som eksempelvis pigger og flagg²¹.

Normkritikk i en designhistorisk sammenheng 39

En central grej är att hela tiden sträva mot att omformulera och utmana sina egna föreställningar, till exempel genom att försöka verbalisera magkänslan. Det är lätt att hänfalla åt intuitionen, och intuition är något som fortfarande hänvisas till på många konstnärliga utbildningar, som att det vore något heligt nästan. Jag tror absolut att intuition finns, och att den är viktig på en massa sätt, men det betyder inte att man måste följa den. Jag tror intuitionen berättar väldigt mycket om vilka vi är och var vi kommer från, den är liksom vårt bagage, den

är färgad av vår klass och vårt kön och vår erfarenhet helt enkelt. Man behöver zooma ut och identifiera vilken/vilka traditioner man refererar till och varför? Vad anses vara kvalitativt i dessa traditioner? Vilka ideologier bär traditionerna på? När man ställt sig de frågorna får man addera och reducera formvalen för att guida budskapet i den ideologiska inriktning som man tror på! Så att man inte bara berättar samma berättelse om och om igen för samma personer. Det blir ju också roligare att vara formgivare då.

Moa Schulman, april 2018

